

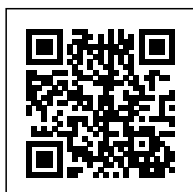

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VI. volební období

584/0

Návrh poslanců Pavla Staňka, Stanislava Polčáka a Jany Suché na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Staněk P. a další
Doručeno poslancům: 19. ledna 2012 v 14:22

N á v r h

ZÁKON

ze dne2012,

**kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších
předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna trestního zákoníku

Čl. I

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb. a zákona č. 458/2011 Sb. a zákona č. se mění takto:

1. V § 88 odst. 2 se doplňuje věta druhá, která zní: „Soud nevyhoví návrhu ředitele věznice na podmíněné propuštění odsouzeného na svobodu, jen je-li zjevné, že by odsouzený po propuštění na svobodu nevedl řádný život.“.

2. V § 88 odst. 3 věta první zní: „Soud při rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin přihlédne také k tomu, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu a zda částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu nebo jinou újmu způsobenou trestným činem nebo zda vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem.“.

ČÁST DRUHÁ

Změna trestního řádu

Čl. II

V § 331 odst. 1 poslední větě zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), se slova „jednoho roku“ nahrazují slovy „šesti měsíců“.

ČÁST TŘETÍ

Účinnost

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

Základním cílem navrhované právní úpravy je zrychlení a zefektivnění procesu podmíněného propuštění, zejména v případech pachatelů drobné kriminality z kategorie přečinů. Současný stav přeplněnosti věznic osobami, které se dopustily přečinu je trvale nepřijatelný. Navrhuje se proto zajistit cestou ředitelů věznic včasné rozpoznání završené převýchovy odsouzeného a posílením významu návrhového oprávnění ředitele věznice zajistit včasné podmíněné propuštění takto napraveného odsouzeného, který se tak bude moci rychleji vrátit do svého sociálního prostředí, dostát svým závazkům vůči poškozenému, osobám odkázaným na něho svou výživou, příp. dalším osobám.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Na tento návrh zákona se nevztahují předpisy Evropské unie. Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky (čl. 10 ústavy).

Navrhovaný zákon se nedotýká principu rovného zacházení s muži a ženami. Nemá žádný dopad na podnikatelské prostředí ani na životní prostředí.

Navrhovaná úprava nebude mít negativní dopad na státní rozpočet ani na rozpočty krajů a obcí. Zrychlením procesu rozhodování a snížením počtu odsouzených za přečin ve výkonu trestu odnětí svobody by mělo naopak dojít k jistým úsporám.

Zvláštní část

K části první

Doplněním ustanovení § 88 odst. 2 tr. zákoníku se sleduje posílení významu návrhu ředitele věznice na podmíněné propuštění odsouzeného. Ředitel věznice má nejvíce informací o odsouzeném a může objektivně (na základě vyjádření odborníků, kteří formou výchovných programů pracují na převýchově odsouzeného) posoudit míru resocializace takové osoby.

Dále se navrhuje, aby stávající ustanovení § 88 odst. 3 tr. zákoníku ukládající soudu při rozhodování o podmíněném propuštění přihlídnout také k tomu, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu a zda částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu nebo jinou újmu způsobenou trestným činem nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem, se nadále vztahovalo pouze na odsouzené za zločin (včetně zvlášť závažných zločinů). Tato změna umožní jednodušší rozhodování o podmíněném propuštění osob odsouzených pouze za přečin. Je předpoklad, že by se touto cestou měl odstranit nepříznivý stav ve věznicích, tj. jejich přeplněnost v důsledku vysokého počtu odsouzených za přečin .

K části druhé

O podmíněném propuštění z trestu odnětí svobody rozhoduje soud na základě návrhu státního zástupce nebo ředitele příslušné věznice, nebo základě žádosti odsouzeného, anebo

i bez takové žádosti. Rozhoduje se ve veřejném zasedání. Byla-li žádost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítnuta, může ji odsouzený opakovat teprve po uplynutí jednoho roku od zamítavého rozhodnutí, ledaže by žádost byla zamítnuta jen proto, že dosud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro podmíněné propuštění. Tato lhůta uvedená v § 331 odst. 1 tr. řádu se nejeví vzhledem ke skladbě odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody odpovídající. V současné době tvoří většinu populace ve věznicích osoby odsouzené ke krátkodobým trestům odnětí svobody, tedy převážně osoby s nižším stupněm narušení. Navrhuje se proto zkrácení této lhůty z jednoho roku na 6 měsíců, čímž se umožní soudu pružněji reagovat na výsledky převýchovy odsouzeného a rozhodnout, zda již je možné jeho podmíněné propuštění a případně stanovit nad odsouzeným ještě i dohled (§ 89 odst. 1 tr. zákoníku). Pro úplnost se uvádí, že tato lhůta uvedená v § 331 odst. 1 tr. řádu omezuje pouze možnost podávání žádostí odsouzeného o podmíněné propuštění a nedopadá na návrhová oprávnění ředitele věznice nebo státního zástupce, která nejsou nikterak omezena.

K části třetí.

Navrhuje se krátká legisvakantní lhůta, aby nová ustanovení této novely mohla být v krátké době využívána, a to zejména justiční praxí.

V Praze dne 19. ledna 2012

Pavel Staněk v. r.

Stanislav Polčák v. r.

Jana Suchá v. r.

Platné znění s vyznačením změn

Změna trestního zákoníku

§ 88

Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

(1) Po výkonu poloviny uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody může soud odsouzeného podmíněně propustit na svobodu, jestliže odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a

a) může se od něho očekávat, že v budoucnu povede řádný život, nebo

b) soud přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného.

(2) Jestliže odsouzený za přečin prokázal svým vzorným chováním a plněním svých povinností, že dalšího výkonu trestu není třeba, může ho soud podmíněně propustit na svobodu i předtím, než vykonal polovinu uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody. **Soud nevyhoví návrhu ředitele věznice na podmíněné propuštění odsouzeného na svobodu, jen je-li zjevné, že by odsouzený po propuštění na svobodu nevedl řádný život.**

(3) ~~Soud při rozhodování podle odstavců 1 a 2 přihlédne také k tomu, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu a zda částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu nebo jinou újmu způsobenou trestným činem nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem. Soud při rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin přihlédne také k tomu, zda odsouzený včas nastoupil do výkonu trestu a zda částečně nebo zcela nahradil či jinak odčinil škodu nebo jinou újmu způsobenou trestným činem nebo zda vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem.~~ Jestliže odsouzený vykonával ochranné léčení před nástupem výkonu trestu odnětí svobody nebo v jeho průběhu, přihlédne soud i k projevenému postoji odsouzeného k výkonu ochranného léčení.

(4) Osoba odsouzená za trestný čin vraždy (§ 140), zabití podle § 141 odst. 2, těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 3, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení podle § 149 odst. 4, nedovoleného přerušování těhotenství bez souhlasu těhotné ženy podle § 159 odst. 3, 4, neoprávněného odebrání tkání a orgánů podle § 164 odst. 3, 4, obchodování s lidmi podle § 168 odst. 4, 5, zbavení osobní svobody podle § 170 odst. 2, 3, zavlčení podle § 172 odst. 3, 4, loupeže podle § 173 odst. 3, 4, brání rukojmí podle § 174 odst. 3, 4, vydírání podle § 175 odst. 3, 4, znásilnění podle § 185 odst. 3, 4, pohlavního zneužití podle § 187 odst. 3, 4, obecného ohrožení podle § 272 odst. 2, 3, nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 4, získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou (§ 290), zavlčení vzdušného dopravního prostředku do ciziny podle § 292 odst. 3, vlastizrady (§ 309), rozvracení republiky (§ 310), teroristického útoku (§ 311), teroru (§ 312), sabotáže (§ 314), vyzvědačství podle §

316 odst. 3, 4, válečné zrady (§ 320), násilného překročení státní hranice podle § 339 odst. 3, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 4, genocidia (§ 400), útoku proti lidskosti (§ 401), apartheidu a diskriminace skupiny lidí (§ 402), přípravy útočné války (§ 406), styků ohrožujících mír (§ 409), použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje podle § 411 odst. 3, válečné krutosti (§ 412), perzekuce obyvatelstva (§ 413), plenění v prostoru válečných operací (§ 414) nebo zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků podle § 415 odst. 3, jakož i osoba odsouzená k výjimečnému trestu odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let (§ 54 odst. 2), mohou být podmíněně propuštěny až po výkonu dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody, nehrozí-li s ohledem na okolnosti činu, za který byla odsouzena, a povahu její osobnosti opakování spáchaného nebo jiného obdobného zvláště závažného zločinu.

(5) Osoba odsouzená k výjimečnému trestu odnětí svobody na doživotí může být podmíněně propuštěna až po nejméně dvaceti letech výkonu tohoto trestu, nehrozí-li s ohledem na okolnosti činu, za který byla odsouzena, a povahu její osobnosti opakování spáchaného nebo jiného obdobného zvláště závažného zločinu.

Změna trestního řádu

§ 331

(1) O podmíněném propuštění z trestu odnětí svobody rozhoduje soud na návrh státního zástupce nebo ředitele věznice, v níž se vykonává trest, na žádost odsouzeného nebo i bez takové žádosti, a to ve veřejném zasedání. Soud vyrozumí o konání veřejného zasedání i poškozeného, který o to požádal (§ 228 odst. 4). Žádost o podmíněné propuštění z trestu odnětí svobody podle § 88 odst. 2 trestního zákoníku může obviněný podat jen, pokud k ní připojí kladné stanovisko ředitele věznice, že odsouzený prokázal svým vzorným chováním a plněním svých povinností, že dalšího výkonu trestu není třeba; jinak soud o takové žádosti nerozhoduje a vrátí ji obviněnému s poučením o nutnosti připojit k ní uvedené stanovisko ředitele věznice. Byla-li žádost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítnuta, může ji odsouzený opakovat teprve po uplynutí ~~jednoho roku~~ **šesti měsíců** od zamítavého rozhodnutí, ledaže by žádost byla zamítnuta jen proto, že dosud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro podmíněné propuštění.

(2) Podmíněné propuštění může navrhnout též zájmové sdružení občanů, nabídne-li převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného. Souhlasí-li s tím odsouzený, může zájmové sdružení občanů před podáním návrhu na podmíněné propuštění požádat ředitele věznice, v níž se vykonává trest, aby mu sdělil stav převýchovy odsouzeného.

(3) Navrhne-li podmíněné propuštění ředitel věznice, v níž odsouzený vykonává trest, nebo se k takovému návrhu připojí, může rozhodnutí o tom, že odsouzený se podmíněně propouští, učinit se souhlasem státního zástupce též předseda senátu.

(4) Na dožádání zájmového sdružení občanů o spolupůsobení při výchově podmíněně propuštěného se užije přiměřeně ustanovení § 329.

(5) Jestliže bylo rozhodnuto o podmíněném propuštění za současného vyslovení dohledu nad odsouzeným nebo rozhodl-li soud o podmíněném propuštění odsouzeného a současně mu uložil přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti směřující k tomu, aby vedl řádný život, užije se na postup při výkonu dohledu a kontrole chování odsouzeného přiměřeně ustanovení § 330a odst. 1. Bylo-li rozhodnuto, aby se podmíněně propuštěný odsouzený ve zkušební době zdržoval ve svém obydlí užije se na postup při výkonu této povinnosti přiměřeně ustanovení § 334b až 334e. Jestliže bylo rozhodnuto, aby podmíněně propuštěný odsouzený ve zkušební době vykonal práce ve prospěch obcí, státních nebo jiných obecně prospěšných institucí užije se na postup při výkonu této povinnosti přiměřeně ustanovení § 336 až 339. Pokud bylo rozhodnuto, aby podmíněně propuštěný odsouzený složil na účet soudu částku určenou na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti, může předseda senátu na žádost odsouzeného z důležitých důvodů

a) odložit složení této částky, a to na dobu nejvýše šesti měsíců ode dne, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, nebo

b) povolit splácení této částky v měsíčních splátkách tak, aby byla celá zaplácena nejpozději do konce stanovené zkušební doby.